

Általános alapvetések a bizalmi vagyonkezelésről és annak előnyeiről

Az új Polgári törvénykönyv hatálybalépése, így a bizalmi vagyonkezelés magyar jogrendben történő meghonosodása óta már nyolc év telt el, azonban még mindig sokak számára ismeretlen ezen jogintézmény. Erre tekintettel a célunk a bizalmi vagyonkezelés alapvető szabályainak, előnyeinek és alkalmazási körének bemutatása.

A bizalmi vagyonkezeléssel a jogalkotó arra a gazdasági igényre kívánt választ adni, hogy a vagyon egyben tartása, illetve a vagyon gyarapításához, megvédéséhez szükséges szakértelem biztosítása érdekében a tulajdonosi pozíció és a tulajdon tárgyat képező vagyon hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel kapcsolatos döntéshozatal szétválasztásra kerüljön.

Ennek során a vagyon tulajdonosa (vagyis a vagyonrendelő) a saját tulajdonát képező vagyon felett a rendelkezési jogosultságot az ún. vagyonkezelő részére átengedi, aki az ily módon megkapott döntési jogosultság gyakorlásával köteles a rábízott vagyont a bizalmi vagyonkezelési jogviszony kedvezményezettje érdekében hasznosítani. Lényeges ezzel összefüggésben hangsúlyozni, hogy a tulajdon átruházása nem gyarapítja a kezelő személyes vagyonát. Ennek megfelelően a vagyonrendelés, azaz a vagyontárgy tulajdonjogának átruházása a vagyonkezelőre, adó- és illetéksemleges ügylet.

A vagyonkezelő a kedvezményezett érdekeinek elsődleges figyelembevétele mellett köteles eljárni, a szerződésben foglalt feltételek szerint és korlátok között rendelkezhet a kezelt vagyonba tartozó vagyontárgyakkal, így pl. jogosulatlanul nem ruházhatja át a vagyontárgyat harmadik személyre, nem terhelheti meg azt. A tulajdonátruházás tehát nem teljesen korlátlan és meghatározott célhoz kötött.

A bizalmi vagyonkezelési jogviszony száma szerint beszélünk eseti bizalmi vagyonkezelésről és üzletszerű bizalmi vagyonkezelésről, amely utóbbit külön törvény szabályoz. A vagyonkezelő tehát vagy eseti jelleggel, vagy üzletszerűen, külön erre szakosodva folytat vagyonkezelési tevékenységet. A bizalmi vagyonkezelés üzletszerű folytatásához a Magyar Nemzeti Bank (MNB), mint felügyeleti hatóság engedélyére van szükség, míg eseti vagyonkezelés esetén csupán bejelentési és nyilvántartási kötelezettség áll fenn az MNB felé.

A vagyon védelmét szolgálja az a szabályozás, miszerint a kezelt vagyon a vagyonkezelő saját vagyonától és az általa kezelt egyéb vagyonoktól elkülönült vagyont képez, amelyet a kezelő köteles külön nyilvántartani. A kezelt vagyon tárgyaira a vagyonkezelő házastársa, élettársa, továbbá személyes hitelezői és a vagyonkezelő által kezelt más vagyonok hitelezői sem támaszthatnak igényt. Ezen felül a kedvezményezett hitelezői is csak azután támaszthatnak igényt a kedvezményezett vagyontárgyaira, hogy a vagyontárgyak vagy azok haszna a kedvezményezett részére történő kiadása esedékessé vált.

A bizalmi vagyonkezelésre kedvező adózási szabályok mellett van lehetőség, figyelemmel arra, hogy a kezelt vagyon indulótőkéjét, azaz a vagyonrendeléskori értékét, adómentesen szerzi meg az akár magánszemély, akár jogi személy kedvezményezett, azonban a vagyonszerzés alapján ajándékozási illetékfizetési kötelezettség felmerülhet, attól függően, hogy a vagyonrendelő és a kedvezményezett között milyen jogi kapcsolat áll fenn, így hozzátartozói viszony esetén illetékmentességre van lehetőség.



A kezelt vagyon hozama osztalékként adózik, amely magánszemély kedvezményezett esetén 15% személyi jövedelemadó és felső korlátos egészségügyi hozzájárulás (EHO) fizetését teszi kötelezővé, míg jogi személy esetében a fizetett osztalék egyenlő megítélés alá esik bármilyen más jogi személytől kapott osztalék jövedelemmel és az ily módon a társasági adóalapból levonható.

A fent jelzett adóelőnyökön és vagyonvédelmi lehetőségeken túl, a bizalmi vagyonkezelés további előnye, hogy biztosítani tudja a vagyon egységét, pl. tulajdoni részesedés átruházása nélkül is lehetőség nyílik arra, hogy a cég alapítója a társaság eredményéből részesítse az arra általa érdemesnek ítélt személyeket, családtagjokat, vagy valamely családtag halála esetére biztosítsa, hogy a vagyon az örökösök között ne aprózódjon fel. A bizalmi vagyonkezelés továbbá megfelelő eszköz lehet a generációváltás során történő átállás során is, biztosítva a cég további hatékony és nyereséges működését, stabilitását az az utódok kiválasztásáig, kineveléséig. Nem utolsó sorban a bizalmi vagyonkezelés „végrendeletként” is működhet, amikor a tulajdonos még életében átadja vagyonát a kedvezményezett részére, megspórolva a későbbi hagyatéki eljárást, biztosítva tényleges akaratának érvényesülését.